

# ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ



# WIELKI REMONT PRZY UL. WÓLCZAŃSKIEJ

Inwestycja przy przystanku Łódź Śródmieście **strona 4**

## AKTUALNOŚCI

WIĘCEJ RÓWNEJ  
NAWIERZCHNI  
NA POMORSKIEJ

strona 2

## SENIORADKA

NOWE CENTRUM  
SENIORA  
NA GÓRNEJ

strona 6

## WSPÓLNE MIASTO

WSPIERAMY  
CUDZOZIEMCÓW

strona 10

# KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU  
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

REKLAMA



Dzięki inicjatywom mieszkańców oraz wzmocnionemu wysiłkom łódzkiego magistratu wkrótce poprawi się stan ulicy Pomorskiej, która zyska nową nawierzchnię na jeszcze dłuższym odcinku.

Jeszcze w ubiegłym roku, dzięki projektowi zgłoszonemu do Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego przez okoliczną społeczność, nawierzchnia ul. Pomorskiej wyremontowana została od rynku w Nowosolnej do ul. Gryfa Pomorskiego. Projekt remontu dalszej części ul. Pomorskiej został zgłoszony do ŁBO także na ten rok – od ul. Gryfa Pomorskiego w stronę Mileszek. Zakładany budżet pozwolił na wymianę nawierzchni do posesji przy ul. Pomorskiej 518. Na tym poprawa nawierzchni tej trasy jednak się nie zatrzyma. Dzięki dodatkowym środkom finansowym, jakie

miasto przeznaczyło w tym roku na remonty dróg, obywatelski projekt zostanie uzupełniony o remont ponad 400-metrowego odcinka ul. Pomorskiej, łącząc tym samym jej już naprawioną część między zakrętem (na wysokości pos. nr 502), a ul. Mileszki.

Te dodatkowe prace, odbywające się przy zachowaniu ruchu pojazdów, właśnie trwają. W miniony weekend srezowana została stara nawierzchnia jezdni. Droga przygotowywana jest do ułożenia na niej



## na Pomorskiej

nowy warstwy ścieralnej. Roboty prowadzone są także na poboczach. Po zakończeniu tych prac, dzięki połączonym działaniom mieszkańców i miasta, stan nawierzchni ul. Pomorskiej poprawi się na długości aż 3 kilometrów,

od rynku w Nowosolnej do Mileszek. W kolejnych latach przebudowany zostanie następny

odcinek ul. Pomorskiej w kierunku centrum miasta.

(pj)  
FOT.LODZ.PL

**W czwartek, 18 listopada, tuż przed godziną 18:00 bilety do Aquaparku Fala kupił siedmiomilionowy gość. Był nim pan Jakub, który do parku wodnego wybrał się z żoną Anetą oraz synem Maciejem.**



## 7-milionowy GOŚĆ FALI

Zaskoczyła ich nie tylko chmura konfetti i gorące gratulacje, lecz także skrzynia prezentów. Oprócz karty abonamentowej do aquaparku o wartości 1200 zł rodzina otrzymała także: zestaw 6 ręczników, czapka do saunowania, kubki i długopisy z logo aquaparku, selfie stick, wodoodporne

etui na telefon, przezroczyste worek na basen, maskę do nurkowania, pływackie okulary, bidon, minipiłkę do koszykówki oraz pompkę do niej. Łódzki aquapark Fala, otwarty w styczniu 2008 r., w tym roku odwiedziło już blisko 600 tysięcy gości.

(pj)  
FOT.LODZ.PL

## CIEMNA STRONA MIASTA

### NA SYGNALE SAMOCHÓD ROZBIŁ WIATĘ PRZYSTANKU MPK

W niedzielę, 21 listopada około godziny 18, niezany sprawca poruszający się samochodem osobowym wjechał w przystanek tramwajowy na nowo przebudowanej al. Śmigłego-Rydza (przy ul. Milionowej) i uderzył w stojącą tam wiatę, całkowicie ją niszcząc. Sprawca oddalił się pieszo z miejsca zdarzenia. Nie wiadomo, czy podróżował sam, czy z pasażerami. Na szczęście, kiedy doszło do wypadku, na przystanku nie było podróżnych oczekujących na tramwaj.

Przystanek został wyłączony z ruchu. Zarząd Inwestycji Miejskich w Łodzi wystąpił do wykonawcy remontu al. Śmigłego-Rydza o jak najszybszą naprawę uszkodzonej wiaty, która ma być wykonana w ramach ubezpieczenia. Szacowany koszt to 20 tys. złotych. Sprawcy poszukuje policja.

(pj)

## Łódź będzie miała nowy NEON

Rozpoczęły się właśnie prace przy instalacji, która rozświetli kolejny kawałek miasta. Będzie to już trzeci tego typu projekt w miejskiej przestrzeni realizowany przez łódzkie Centrum Wydarzeń. Autorem neonu jest Marcello Zamenhof, łódzki artysta, performer, fotografik, projektant i muzyk.

Neon powstaje właśnie w jednej z łódzkich pracowni. Jego wygląd jest trzymający w tajemnicy, ale wiemy, że montaż zaplanowano na drugi tydzień grudnia. Instalacja pojawi się w ścisłym centrum miasta. We wcześniejsze realizacje ŁCW powstały w Śródmieściu i na Bałutach. Pierwszym był neon „Wdech/

Wydech” zaprojektowany przez Katarzynę Furgalińską i Łukasza Smolarczyka z pracowni Supergut Studio z Katowic. Naprzemiennie pojawiające się imitujące oddech słowa możemy podziwiać na kamienicy na rogu skrzyżowania ul. Narutowicza z ul. Sienkiewicza. Drugi neon zawisł na budynku przy ul. Wojska Polskiego obok skrzyżowania z Franciszkańską. W słowie „Bałuty” litery „al” co 4 sekundy zmieniają się na litery „ea”, tworząc napis „Beauty” (ang. piękno), co tworzy migające hasło „Beauty/Bałuty”. Autorem projektu jest Gouda – jeden z najbardziej znanych łódzkich grafików.

AHa  
FOT.LODZ.PL

**COVID-19**  
LICZBA ZAKAŻEŃ

**KRAJ:**  
19 936

**WOJ. ŁÓDZKIE:**  
1151

ŁÓDŹ.pl

Redakcja

ul. Juliana Tuwima 46, 90-021 Łódź  
redakcja@biblioteka.lodz.pl

Redaktor naczelna

Aleksandra Hac

Redaktor wydania:

Piotr Jach

Druk

Agora SA

Wydawca

Biblioteka Miejska w Łodzi, plac Wolności 4, 91-415 Łódź  
sekretariat@biblioteka.lodz.pl

**Lubie ludzi**  
szlachetna PACZKA



## ZOSTAŃ DARZYŃCĄ SZLACHETNEJ PACZKI I BĄDŹ BOHATEREM W TE ŚWIĘTA!

Pomaganie jest proste! Wystarczy zebrać znajomych do zrobienia wspólnego prezentu, a następnie wybrać rodzinę w potrzebie na stronie projektu Szlachetnej Paczki. Przypisany wolontariusz skontaktuje się z darczyńcą i pomoże przygotować podarunek.

Szlachetna Paczka pozwala ludziom w trudnej sytuacji nie tylko dostać to, czego potrzebują, ale poczuć się godnie, jak inni w społeczeństwie. Dzięki takiemu docenieniu ze strony innych znów stają się ważni dla samych siebie i zaczynają zmieniać własne życie.

PONAD TUNELEM BĘDZIE ZIELEŃ

# Podziemna droga na ukończeniu

Na finiszu jest budowa podziemnej drogi w Nowym Centrum Łodzi. Prace budowlane zakończą się jeszcze w tym roku. Z początkiem przyszłego roku rozpoczną się odbiory techniczne.

– Obecnie prowadzimy intensywne roboty przy zagospodarowaniu nowego podwórca nad drogą podziemną. Trwają prace przy sadzeniu drzew, krzewów i traw ozdobnych. Zazielenimy ponad 1500 mkw. – mówi Agnieszka Kowalewska-Wójcik, dyrektor Zarządu Inwestycji Miejskich Łodzi.



**W śladzie ul. Hasa**  
Nowa droga o długości 500 metrów łączy ul. Kilińskiego z rondem pod al. Rodziny Scheiblerów (w śladzie dawnej ul. Hasa). Ma dwukierunkową jezdnię (po jednym pasie ruchu w obu kierunkach) biegnącą 6 metrów pod powierzchnią ziemi w tunelu o wysokości 4 m i szerokości 10 m. Wjazd do niej od ul. Kilińskiego znajduje się pomiędzy budynkami PGE a biurowcem mBanku. Będzie naturalnym przedłużeniem powstającego przebiecia wewnątrzkwartalowego, które skomunikuje nowymi drogami ulice: Traugutta, Tuwima, Sienkiewicza i Kilińskiego.

**Nad tunelem – trakt dla pieszych**  
Nad podziemną ulicą, na poziomie gruntu, powstaje nowy trakt dla pieszych w charakterze woonerfu. – Kończymy już prace brukarskie oraz montaż osprzętu elektrycznego. Instalujemy małą architekturę: ławeczki, stojaki rowerowe, kosze na śmieci i plac zabaw z bezpieczną nawierzchnią – informuje Mariusz Sołtysiak, menedżer projektu z firmy Budomal, będącej wykonawcą budowy. Atrakcją podwórca będzie fontanna posadzkowa o powierzchni 150 mkw. Jej tryskające wodą dysze wraz z podświetlającymi strugi reflektorami LED będą ukryte w granitowych płytach przykrywających konstrukcję niecki. W 4 rzędach będzie ich łącznie 19. Pracą dysz można będzie sterować, co pozwoli na tworzenie pokazów „światło i woda”.

**Wśród zieleni**  
Na 12 tys. mkw. przed EC1 zasadzonych zostało 21 drzew, 538 krzewów i 73 pnącza oraz kilka tysięcy traw ozdobnych. W cieplejszych miesiącach stworzą zieloną oazę dla odwiedzających to miejsce łodzian, gości Planetarium, Centrum Nauki i Techniki oraz podróżnych dworca Łódź Fabryczna. Będą mieć do dyspozycji ponad 80 ławek, 45 miejsc postojowych dla rowerów i strefę aktywności z 6 zabawkami funkcjonalnymi. (pj)



REWITALIZACJA SPOŁECZNA

## Nowi lokatorzy mieszkań chronionych



Trzynaścioro łodzian z różnego typu niepełnosprawnościami – Adrianna, Aleksandra, dwie Anny, Jarosław, Kalina, Krzysztof, Marta, Mikolaj, Piotr, Sebastian, Tomasz oraz Wojciech – zamieszkało w trzech mieszkaniach chronionych w zrewitalizowanych kamienicach. Są to specjalnie dla nich przygotowane lokale, w których będą nabywać i doskonalić umiejętności samodzielnego życia. Wkrótce do tego grona dołączy jeszcze troje lokatorów, którzy wprowadzą się do czwartego tego typu lokum.

– Mieszkania chronione to takie mieszkania do zadań specjalnych – mówi Marlena Mazerant, kierownik Wydziału Pomocy Stacjonarnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi. – To nie tylko dach nad głową, ale też wsparcie, rozwój, nauka umiejętności i zachowań niezbędnych w samodzielnym funkcjonowaniu mieszkańców.

**Wsparcie i pomoc**  
Lokatorami z ul. Kilińskiego 39 oraz ul. Sienkiewicza 79 opiekuje się Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy Słyszą Serce, a tymi z ul. Sienkiewicza 56 oraz ul. Wschodniej 42 Stowarzyszenie POMOST. Ich zadaniem jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym, jak również w utrzymaniu i rozwijaniu ich samodzielności. (pj)



**Gotowe do życia**  
Cztery mieszkania chronione mieszczą się (po jednym w każdej lokalizacji) w odnowionych kamienicach: przy ul. Kilińskiego 39 (3 miejsca), przy ul. Sienkiewicza 56 (3 miejsca), przy ul. Sienkiewicza 79 (5 miejsc) oraz przy ul. Wschodniej 42 (5 miejsc). Każde jest w pełni umeblowane i wyposażone w sprzęt oraz urządzenia umożliwiające i ułatwiające codzienne funkcjonowanie lokatorów.

**INFO**

Szczegółowe informacje na temat mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnościami można uzyskać w Wydziale Pomocy Stacjonarnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, pod numerem telefonu: (42) 685 43 79 (w poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 8:00-16:00 oraz we wtorki w godz. 9:00-17:00).

„DOMÓWKA NA WŁÓKIENNICZEJ”

## Są chętni na lokale

Blisko 50 osób wzięło udział w piątkowej „Domówce na Włókienniczej”, czyli w pierwszym spotkaniu informacyjnym nt. wynajmu lokali użytkowych w okolicznych rewitalizowanych kamienicach.

Przedstawiciele magistratu nakreślili wstępny projekt postępowania mającego wyłonić przyszłych najemców 60 lokali, jakie będą oferowane do prowadzenia działalności gospodarczej przy ul. Włókienniczej i w jej najbliższym sąsiedztwie. Rozważany jest dwuetapowy konkurs, w którym ofer-

ty najmu najpierw zostaną ocenione pod względem rodzaju proponowanej w nich działalności i innych kryteriów preferencyjnych, które zostaną publicznie ogłoszone już wkrótce. O tym, kto wynajmie poszczególne lokale, zadecyduje finalnie licytacja stawek czynszu. – Chcemy tu mieć ciekawych ludzi i ciekawą ofertę, która będzie wabić klientów – powiedział Piotr Kurzawa, menedżer ul. Piotrkowskiej. Zapowiedział też, że szcze-



góły konkursu zostaną ustalone w toku kolejnych planowanych spotkań z przedsiębiorcami, które będą odbywać się w formule „otwartych drzwi” w lokalach przeznaczonych pod wynajem. Pytania padające z sali świadczyły, że zainteresowanie nimi jest konkretne. Przybyli przedsiębiorcy pytali o metraże, wyposażenie, warunki najmu, preferowane działalności oraz wiele innych szczegółów. (pj)



Sala w „Złotej Kamienicy” była pełna ludzi

## NOWE ŻYCIE KOLEJNEJ KAMIENICY

# WIELKI REMONT przy Wólczańskiej

Za sprawą prywatnej inwestycji wypięknie kolejna z zaniedbanych łódzkich kamienic. Tym razem chodzi o obiekt w szczególnym miejscu. Do remontu kamienicy przy ul. Wólczańskiej 18 zajmującej narożnik skrzyżowania z ul. Zieloną przystępuje K.T.M. – Sandra Łuczak, która nie wyklucza realizacji projektu ze współnikiem w powołanej spółce celowej.

To dawna kamienica Mieczysława Pinkusa (zbudowana nieco później niż jego bardziej znany dom przy al. Kościuszki 1).

Vis-à-vis powstaje właśnie przystanek kolejowy Łódź Śródmieście, który wraz z tunelem średnicowym jest jedną z najważniejszych inwestycji w mieście.

Pogłoski na temat renowacji tego obiektu krążyły od dawna. Pierwotnie miał tam powstać luksusowy akademik (w planie był nawet basen), ale inwestorzy zmienili zamierzenia.

– Był pomysł na akademik, rozpatrywaliśmy też

możliwość stworzenia tam apartotelu, jednak ostatecznie zdecydowaliśmy, że tak okazały obiekt w tak prestiżowej lokalizacji zasługuje na lepsze potraktowanie niż dzielenie go na hotelowe pokoiki. Zwłaszcza że kamienica ma olbrzymi potencjał, jeśli chodzi o możliwość rozplanowania układu pomieszczeń wewnętrznych, których obecnie tam nie ma – mówi inwestorka. – W kamienicy powstanie więc około 75 wysokiej klasy apartamentów premium, w tym kilka przeszklonych penthouse'ów w nowej nadbudowie w układzie tarasowym. Będą to luksusowe mieszkania z recepcją czynną 24 godziny na dobę.

W gmachu, który oferuje ok. 4300 tys. mkw. powierzch-



ni użytkowej, będzie też miejsce na handel i usługi. W rozległych i wysokich (3,2-3,7 m) suterrenach budynku jest na taką działalność 700 mkw. Właścicielka chętnie widziałaby tam restaurację (kiedyś w tym miejscu funkcjonował klub muzyczny „Lizard King”).

– Zależy nam mi na zachowaniu historycznego klimatu tego budynku, w którym mamy mam do czynienia z zetknięciem Łodzi z „Ziemi obiecanej” z rzeczywistością miasta z lat PRL-u. Mieszkali tu

wybitni artyści, dziennikarze, malarze. W tym gmachu funkcjonował kiedyś także sąd. Pamiątką po nim są socrealistyczne płaskorzeźby, które zamierzamy zachować – dodaje Inwestorka.

Wyzwaniem będzie zagospodarowanie wewnętrznego dziedzińca kamienicy, typowej łódzkiej „studni”. Ma o tym zadecydować konkurs na projekt jego metamorfozy, w którym duże znaczenie będzie mieć wprowadzenie tam nieobecnej teraz zieleni.

Prace remontowe rozpoczyna się już wkrótce. Będą odbywać się pod nadzorem konserwatorskim, bo kamienica jest wpisana do rejestru zabytków i pełna godnych zachowania zdobień. Remontu z pewnością nie ułatwi sąsiedztwo placu budowy przystanku kolejowego.

Przemiana XIX-wiecznej kamienicy w „Green Residence”, jak nazywać ma się dom po remoncie, ma zakończyć się do końca 2023 r.

Piotr Jach  
FOT.LODZ.PL

Zdobienia wewnątrz przypominają o bogatej historii kamienicy



## BĘDZIE WYGODNIEJ, BEZPIECZNIEJ I BARDZIEJ EKO

# MPK MA NOWE AUTOBUSY

10 nowych autobusów marki Solaris dotarło do Łodzi. To pierwsza partia z zamówionych w tym roku 51 aut. W sumie wśród zamówionych pojazdów będzie 29 autobusów 12-metrowych i 22 autobusy przegubowe 18-metrowe. Pozostałe pojazdy dojadą do Łodzi do końca tego roku.

Krótkie 12-metrowe autobusy Urbino 12



mają elektryczno-spalinowy system mild hybrid. Na czym polega to ekologiczne rozwiązanie? Podczas hamowania system generuje i magazynuje energię, a podczas przyspiesza-

nia autobusu wspomaga pracę silnika spalinowego, co umożliwia oszczędności w zużyciu paliwa.

**Będzie nie tylko eko, ale też bezpieczniej**

Zarówno 12- jak i 18-metrowe autobusy są wyposażone w nowoczesne rozwiązania ułatwiające ich użytkowanie. Jednym z nich jest system monitorowania tzw. martwego pola

prawej strony pojazdu, który dzięki ultradźwiękowym sensorom, działającym w oparciu o sztuczną inteligencję, ostrzega kierowcę (dźwiękowo i wizualnie) o obiektach, których nie widzieć w lusterkach.

**Kolejne dostawy**

Pierwsze autobusy, które dotarły właśnie do Łodzi, są wyposażone w informację pasażerską. Po ulicach zaczyna kursować w ciągu kilku tygodni. Kolejne partie Solaris dostarczy do końca tego roku.

red  
FOT. A.MAGNUSZEWSKA

REKLAMA

## OSTEOPOROZA

CICHY ZŁODZIEJ KOŚCI

+48 511 213 034

SOMED ul. Piłsudskiego 9, 90-368 Łódź

Czy wiesz, że wykonując badanie DXA możesz zapobiec złamaniom. Jest ono uważane za najdokładniejszą, sprawdzoną technikę oceny gęstości mineralnej kości. Badanie nie wymaga przygotowania i skierowania.



Badania profilaktyczne dla kobiet 55+



# [RE] MAKE FESTIVAL

**[RE] MAKE Festival. Recyklingowy Konkurs Filmowy**  
**W roli głównej: Czerwony Pojemnik**  
**Czas trwania: 90 sekund**  
**Sposób wyrazu: krótka forma filmowa lub animowana**  
**Scenariusz i reżyseria: mieszkańcy Łodzi, uczniowie oraz studenci łódzkich szkół i uczelni**

**W Łodzi rusza pierwszy w Polsce recyklingowy konkurs filmowy. Jego uczestnicy zmierzają się z wyzwaniem stworzenia wideo o konieczności prowadzenia selektywnej zbiórki elektrycznych śmieci. Na laureata najlepszego filmu czekają cenne nagrody.**

Konkurs nawiązuje do Czerwonych Pojemników, które pojawiły się na ulicach Łodzi pod koniec lipca.

**W 90 sekund dookoła Łodzi**  
 Główną ideą konkursu jest promowanie szeroko pojętej ekologii, z naci-

skiem na elektryczne śmieci. – Chcemy zaprosić uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz studentów do stworzenia czegoś wyjątkowego – mówi Paweł Palus z Europejskiej Platformy Recyklingu, która jest współorganizatorem konkursu. – Liczymy na kreatywność, wyobraźnię, pomysłowość wpisana w kontekst Łodzi. Najlepsze 90 sekund, które nas zacieka, rozśmieszy, wzruszy, nauczy, zasmuci, słowem: wywoła emocje

i przekona do działania na rzecz ekologii, zwycięży. Wszystkim uczestnikom już teraz bardzo kibicujemy.

**Czerwony Pojemnik na Czerwonym Dywanie**

W każdym filmie powinien pojawić się Czerwony Pojemnik, który jest „ikoną” projektu Elektryczne Śmieci, realizowanego wspólnie przez Miasto Łódź, MB Recycling, Fundację Odzyskaj Środowisko oraz Europejską Platformę Recyklingu.

**Złota Sowa i smartfon**

Jury będzie oceniać artystyczne walory każdego filmu, ale także sposób pokazania samej Łodzi. Zwycięzców poznamy 10 grudnia podczas uroczystego przeglądu filmowego. Wtedy też zostaną wręczone nagrody w postaci statuetki Złotej Sowy i nagród rzeczowych: smartfona, gimballa oraz bonów upominkowych do sklepów sportowych.

**Jak wziąć udział w konkursie?**

Konkurs trwa do 5 grudnia. Film (dopuszczalne są

także formy animowane oraz poklatkowe) powinien mieścić się w przedziale od 30 do 90 sekund. Prace należy zgłaszać na adres: konkurs@odzyskajsrodowisko.pl. Szczegółowe informacje oraz regulamin [RE] MAKE Festival znajduje się na stronie Fundacji Odzyskaj Środowisko w zakładce „Konkurs”.

RedKu



**DZIEJE SIĘ W ŚRODĘ**

**Otwarta Łódź/ Otwarte kino**

O godz. 18:00 Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi (ul. Wojska Polskiego 83) zaprasza na kolejną odsłonę projektu „Otwarta Łódź/Otwarte kino”, tym razem widzowie obejrzą „Wszystko jest iluminacją”, reż. Liev Schreiber. Wstęp wolny.

**Joga w bibliotece**

O godz. 20:00 w Bibliotece Gdańskiej (ul. Gdańska 8) rozpoczną się zajęcia jogi. Udział jest bezpłatny, uczestnicy proszeni są o przyniesienie ze sobą mat i wygodnych strojów. Obowiązują wcześniejsze zapisy: 574 407 032.

**DZIEJE SIĘ W CZWARTEK**

**Dzień Pluszowego Misia**

Na godz. 15:00 Biblioteka Dygresja (ul. Rewolucji 1905 r. 84) zaplanowała dla dzieci „Misiowe popołudnie. Dzień Pluszowego Misia”. Będą gry i zabawy oraz warsztat plastyczny. Spotkanie jest bezpłatne, obowiązują zapisy: 571 553 038.

**Caffe Rondo**

O godz. 17:00 w Bałuckim Ośrodku Kultury – Centrum Animacji i Rewitalizacji „Rondo” (ul. Limanowskiego 166) rozpoczną się warsztaty, podczas których uczestnicy wykonają designerską ozdobę do mieszkania. Wstęp wolny, zapisy: 42 653 36 45.

**POD PATRONATEM ŁÓDŹ.PL**

# JEDEN DZIEŃ DŁUŻEJ

Trwa Festiwal Mediów Człowiek w Zagrożeniu, podczas którego możemy oglądać znakomite polskie i zagraniczne filmy dokumentalne, reportaże telewizyjne i radiowe zupełnie za darmo.

W środę (24 listopada) o godz. 18:00 w Fabryce Sztuki (ul. Tymienieckiego 3) wyświetlony zostanie „Jeden dzień dłużej” w reżyserii Moniki Melań. To film o dojrzałej miłości

i codziennym życiu z nieuleczalną chorobą, a jednocześnie kino drogi i osobisty dziennik podróży. Ona od urodzenia cierpi na postępujący zanik mięśni, on uwielbia jazdę na motocyklu. Wspólnie wyruszają w podróż. Po seansie zaplanowano spotkanie z reżyserką, bohaterami i autorem muzyki do filmu Johnem Porterem.

rd



FOT. MAT. PRAS.


**ŁÓDZIANIE ZDECYDOWALI**

# BĘDZIE NOWE CENTRUM, SENIORA NA GÓRNEJ

**Łódzcy seniorzy to aktywni seniorzy! Zapotrzebowanie na Centra Zdrowego i Aktywnego Seniora, a więc gimnastykę ciała i umysłu oraz kontakt z drugim człowiekiem jest tak duże, że łódzianie głoszący w Budżecie Obywatelskim nie tylko zdecydowali o utworzeniu nowego CZAS-u na Górnej, przy ul. Felińskiego 7, ale i przeznaczili dodatkowe pieniądze na poszerzenie oferty zajęć w istniejącym centrum w tej dzielnicy, przy ul. Rzgowskiej 170.**

Nowe Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora powstanie w przyszłym roku. Placówka zostanie otwarta przy ul. Felińskiego 7, w budynku Miejskiego Centrum Medycznego „Górna”.

## Wygodne i dostępne przestrzenie

– Mamy tu pomieszczenia o powierzchni około 120 metrów kwadratowych. Są na parterze, więc będą dostępne dla osób z niepełnosprawnościami oraz starszych, mających problemy z poruszaniem się – mówi Zaneta Iwańczyk, dyrektor MCM Górna. – Miejsce to miałyby ponadto osobne wejście, czyli nie byłoby możliwości, by osoby zdrowe, przychodzące na zajęcia w CZAS, miały się w drzwiach z chorymi, korzysta-

jącymi z pomocy tutejszej przychodni.

Miejskie centrum medyczne planuje otworzyć nowe Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora pod koniec 2022 r. Do tego czasu placówka zamierza sfinalizować wszystkie prace budowlane, remontowe, jak również wyposażyć centrum w niezbędne sprzęty. W centrum będą się odbywały zajęcia tak jak w pozostałych placówkach: sportowe, z rękodzieła, językowe i komputerowe.

## Wybrane w Budżecie Obywatelskim

Przypomnijmy, że w Łodzi działają już cztery inne centra seniora – w tym dwa na Górnej: przy ul. Rzgowskiej 170 oraz Cieszkowskiego 6. Tymczasem łódzianie głoszący w Budżecie Obywatelskim wybrali dwa kolejne projekty dla centrów seniorów. Ponad 2500 osób zagłosowało za utworzeniem nowego CZAS-u przy ul. Felińskiego 6. Zaś aż 2700 osób za poszerzeniem zajęć na Rzgowskiej 170.

## Darmowe zajęcia i warsztaty

– Popularność zajęć na Rzgowskiej 170 jest ogromna. Dwie, trzy godziny po ogłoszeniu zapisów, nie ma wolnych miejsc. Każdego dnia z propozycji CZAS korzysta 80-90 osób – mówi dyrektor Iwańczyk. – Organizujemy np. spacer po Łodzi z przewodnikiem – raz w miesiącu, a chętnych mieliśmy tylu, że moglibyśmy go organizować cały miesiąc codziennie i mieć każdego dnia innych uczestników. Dlatego tak się cieszymy, że dostaniemy dodatkowo prawie 100 tysięcy

złotych na zajęcia przy ul. Rzgowskiej. Mamy tam nie tylko sporo przestrzeni do spotkań w budynku, ale i zewnętrzną siłownię dostosowaną do potrzeb seniorów. Możemy tak zorganizować zajęcia, że nawet w warunkach pandemicznych grupy nie będą się ze sobą spotykać. Pamiętajmy też, że ul. Cieszkowskiego, Rzgowska i Felińskiego to wprawdzie jedna dzielnica, ale inne jej części, zatem do każdego z tych centrów będą uczęszczały osoby mieszkające na innych osiedlach. A sami pacjenci Miejskiego Centrum Medycznego Górna to w sumie 47 tysięcy łódzian – w tym szczególnie ci powyżej 65 i 70 roku życia. Chętnych na zajęcia w CZAS-ach zatem nie zabraknie.

OHO


**INFO**

### SKORZYSTAJ Z OFERTY CENTRÓW SENIORA, ZADZWOŃ I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ O ZAJĘCIACH

**Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora - Libelta**

ul. Karola Libelta 16  
42 655 30 39 w godz. 8:00-10:00

**Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora - Szpitalna**

ul. Szpitalna 6  
502 322 547 w godz. 9:00-15:00

**Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora - Rzgowska**

ul. Rzgowska 170  
42 306 74 74 lub 692 312 750 w godz. 8:00-15:00

**Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora - Cieszkowskiego**

ul. Cieszkowskiego 6  
42 689 11 60 w godz. 10:00-17:00



FOT. NAC, ENVATO ELEMENTS

Łodzianin, a talentem świata obywatel

## Muzyczny wędrowiec i...

## SAMURAJ

**Parafraza norwidowskiej myśli o Chopinie nie jest przypadkowa, bo Aleksander Tansman należy do grona najwybitniejszych kompozytorów XX wieku, którego dzieła są wykonywane na wszystkich estradach świata. To człowiek o niezwyklej biografii, przyjaciel wielkich artystów, łodzianin z urodzenia, choć postać ciągle jakby mniej znana...**

Aleksander Tansman

był wielkie tournée dookoła świata – z Ameryki poprzez Japonię, Chiny, Filipiny, Singapur, Indonezję, Malaje, Ceylon, Indie, Egipt, Izrael aż do Grecji. W czasie pobytu w Japonii został odznaczony Złotym Medalem Jiji-Shimpo w uznaniu wybitnych zasług dla sztuki światowej, a przyznano mu również godność honorowego samuraja i rytualny miecz. W Indiach był gościem Mahatmy Gandhiego. W 1933 r. za tę podróż otrzymał dyplom honorowego członka elitarnego Klubu Marco Polo.

folkloru polskiego, jak również tradycji żydowskiej, wschodniej i amerykańskiej, łączą w jego twórczości elementy neoklasycyzmu z nowoczesnością. Dorobek Tansmana jest bogaty – od muzyki symfonicznej, chóralno-orkiestrowej, fortepianowej, gitarowej po formy kameralne i sceniczne, a liczba wykonań jego utworów na świecie sięgała niekiedy nawet pół tysiąca rocznie.

ła II, pretendenta do tronu Portugalii, a w 1937 r. Aleksander poślubił Colette Cras, wybitną pianistkę, córkę viceadmirała floty francuskiej, z którą miał dwie córki – Mireille i Marianne.

Choć postać Tansmana kojarzy się z jakąś odległą epoką, to przecież zmarł on zaledwie 35 lat temu. W 1977 r. jako pierwszy polski artysta otrzymał słynny foteł Królewskiej Akademii Nauk, Literatury i Sztuki w Brukseli. W 1979 r. Związek Kompozytorów Polskich przyznał mu członkostwo honorowe, a Akademia Muzyczna w Łodzi – tytuł doktora honoris causa (1986). Od 1996 r. odbywa się w Łodzi Międzynarodowy Konkurs Indywidualności Muzycznych im. A. Tansmana, choć ten znany na całym świecie łodzianin i ambasador muzyki polskiej wciąż chyba nie jest przez nas do końca doceniany i rozpoznawalny...

agr

**Znany czy nieznan?**

Aleksander Tansman zmarł w Paryżu 15 listopada 1986 r. w wieku niemal 90 lat i został pochowany na cmentarzu Saint-Mondé. Przez całe życie ogromnie dużo pracował, tworzył i koncertował, ale nie był ascetą, bo – jak ktoś wspominał – kochał życie i kobiety.

W 1924 r. Tansman poślubił Annę Eleonorę Brociner, ale para rozwiódła się osiem lat później. W 1934 roku nawiązał romans z Nadziejda de Bragança, wnuczką Micha-

**Muzyczna odyseja**

Aleksander Tansman przyszedł na świat 11 czerwca 1897 r. w zamożnej rodzinie żydowskiej, w domu przy ul. Próchnika 18 w Łodzi, gdzie również uczęszczał do gimnazjum polskiego, przyjaźnił się m.in. z Julianem Tuwimem i Pawłem Kleckim, późniejszym sławnym dyrygentem rodem z Łodzi. Obok Artura Rubinsteina jest Tansman kolejną łódzką postacią światowego formatu w świecie muzycznym. W Polsce nie zdobył uznania, chociaż w 1919 r. został pierwszym w odrodzonej Rzeczypospolitej zwycięzcą konkursu kompozytorskiego. Błyskotliwą karierę zrobił za to w Paryżu, gdzie zadebiutował w 1920 r. i został dostrzeżony przez wybitnych kompozytorów, m.in. Ravela, Milhauda, Segovię czy Strawińskiego.

Jako pianista i kompozytor wyjeżdżał do wielu krajów Europy, obu Ameryk i na Daleki Wschód. Podczas pobytu w USA w 1927 r. poznał Charliego Chaplina i George'a Gershwinę, a jego utwory były wykonywane przez Toscaniniego czy Stokowskiego. W sezonie artystycznym 1932/33 od-

**Kolega Chaplin i inni**

Po wybuchu wojny, dzięki pomocy swego przyjaciela Charliego Chaplina, wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. Anegdota głosi, że z braku kufrów podróżnych spakował swoje rzeczy do... trumny i z takim oryginalnym bagażem wysiadł na Manhattanie. W 1941 r. osiedlił się w Los Angeles i zajmował się komponowaniem przede wszystkim muzyki filmowej. W 1945 r., za muzykę do „Paris Underground” G. Ratoffa, otrzymał nominację do Oscara i był pierwszym polskim kompozytorem wyróżnionym przez Akademię Filmową. Do Paryża powrócił w 1946 r. jako uznany kompozytor. Jego utwory rozbrzmiewały w salach koncertowych całej Europy. W gronie jego przyjaciół znaleźli się m.in. Alan Berg, Igor Strawiński, Andre Gide, Albert Einstein, Thomas Mann, Jean Cocteau, Jean Renoir, Bela Bartok czy Aldous Huxley. Sława, jaką zdobył Tansman, przyczyniła się do podniesienia rangi kultury polskiej na świecie. Nawiązania do Chopina,

REKLAMA



Euro Dialog

## BEZPŁATNE KURSY ANGIELSKIEGO

dla osób z obszaru rewitalizacji Łodzi.

Koniecznym warunkiem jest wykształcenie co najwyżej średnie lub wiek 50+.

więcej informacji:

[www.eurodialog.pl/rewitalizacja](http://www.eurodialog.pl/rewitalizacja)

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej i realizowany przez EuroDialog w partnerstwie z Miastem Łódź.

zadzwoń do nas 531 022 422



Miejsce narodzin kompozytora upamiętnia tablica wisząca na ścianie domu przy ul. Próchnika 18



# JARMARK

## BOŻONARODZENIA

Bujne  
kowska p  
grzane napoje  
świata - to tylko k  
gotowanych na Jarm

Zeszłoroczny Jarmark z niewielu Jarmarków w tym wybitny odbiór sprawił, iż ten interesowaniem. W tym roku w magiczny, świąteczny zakątek i świątecznymi specjami. Tętno czy uroczyste pierniki to dinki, pyszne grzane wino, wspieranie w połączeniu z ozdobami i iluminacją z domku Świętego Mikołaja zbudowane miejsce na zakup świątecznych z różnych zakątków świata. Tradycyjnie płać się będą z nowoczesnymi siebie.

Jarmark to także wyjątkowa okoliczność w animacjach, występach. Boże miasteczko, wioska Świętego Mikołaja to tłem do świątecznych pokazów. W każdy weekend Jarmark oferuje matorzy i postaci świąteczne, pokazy i animacje, a artyści wykonujący boje świąteczne.

### NAJCIEKAWSZE WYDARZENIA JARMARKU:

- 28.11.2021** Jarmark jak z bajki - koncert bajkowych piosenek połączone z spotkaniem z bohaterami najpiękniejszych bajek
- 04.12.2021** Skiba Show czyli Mikołajkowy program Krzyśka Skiby, znanego nie tylko z Big Cyca (świąteczny program animacji z przymrużeniem oka)
- 05.12.2021** MrBeat wykonujący utwory zespołu The Beatles oraz najpiękniejsze utwory świąteczne





# JARMARK PIERNIKOWY W ŁODZI!

choinki, Piotr-  
achnąca lasem, pyszne  
i wyroby z różnych stron  
ilka atrakcji świątecznych przy-  
ark Bożonarodzeniowy w tym roku.

Bożonarodzeniowy był jednym  
Polsce, jego sukces i bardzo pozy-  
ogoroczna edycja cieszy się wielkim za-  
ku ulica Piotrkowska znów zamieni się  
ek pachnący choinkowym lasem, piernikami  
Tradycyjne wędliny, chleby, wypieki świą-  
łopiero początek. Piękne ozdoby, bujne choi-  
aniate sery, wyroby z różnych stron świata  
acjami świetlnymi uzupełnionymi wydarzeniami  
ują wyjątkowy klimat świąt. Jarmark to idealne  
prezentów, wyjątkowej biżuterii czy rękodzieła  
cyjne smaki, produkty lokalne i regionalne prze-  
smakami i potrawami. Tu każdy znajdzie coś dla

azja do wspólnego spędzenia czasu, udziału  
gaty program Jarmarku, świąteczne wesole  
Mikołaja i piernikowa chatka będą pięknym  
zów i występów przy kominku.

arku na najmłodszych czekać będą ani-  
eczne z bogatym programem zabaw,  
rodzicom czas umilać będą lokalni  
cy najpiękniejsze kolędy i prze-  
ne.

## JARMARKOWE MIKOŁAJKI

- 11.12.2021 Jacek Kawalec  
Show – muzyczne spotkanie  
z Jackiem Kawalcem
- 12.12.2021 Ola & Szewcu Acoustic  
najpiękniejsze przeboje w nowych  
aranżacjach
- 18.12.2021 Koncert Manolo Cafe
- 19.12.2021 2m Acoustic Trio  
świąteczny koncert



Ponadto zapraszamy do wspólnego czytania bajek przy świątecznym kominku, na spotkania z Mikołajem, świąteczne spektakle dla dzieci.

# 3 MIESIĄCE DZIAŁALNOŚCI

FOT. ENWATO ELEMENTS



**ŁÓDZKIE  
CENTRUM  
WIELOKULTUROWE  
UL. NARUTOWICZA 8/10  
CZYNNIE W PN.  
I WT. W GODZ.  
15.00-19.00  
ORAZ OD ŚRODY  
DO PIĄTKU  
W GODZ. 8.00-12.00**

Łódzkie Centrum Wielokulturowe powstało 1 września. Od tego momentu pomogło już blisko 100 osobom, realizując ponad 200 różnych konsultacji. Zdecydowana większość cudzoziemców to obywatele Białorusi i Ukrainy.

Przyjechali do Polski głównie w poszukiwaniu pracy. Początek pobytu w nowym kraju jest dla nich bardzo trudny, a problemy, z którymi się borykają, to legalizacja pobytu, trudności związane z wypełnianiem wniosków, kontakt z instytucjami, posłanie dzieci do szkoły, czy wybór przychodni opieki zdrowotnej.

- Najwięcej problemów sprawia naszym interesantom mało przejrzysty,

skomplikowany i często zmieniający się system podatkowy - przyznaje Agata Pendrak, koordynatorka ŁCW.

Większość korzystających z pomocy Centrum to cudzoziemcy, którzy wiążą z naszym miastem swoją przyszłość.

- Wielu z nich znalazło w naszym mieście dobrą pracę, znajomych, swoje miejsce na ziemi. Naszym celem jest także integracja cudzoziemskich mieszkańców Łodzi ze sobą nawzajem i z rodowitymi łodzianami - mówi Agata Pendrak. Dlatego w ramach swojej działalności ŁCW organizuje także spotkania i różnego rodzaju wydarzenia, dzięki którym cudzoziemcy poznają nasze miasto i jego kulturę. red



Schroniskowe psy i koty, dzikie zwierzęta, ale też owady, jeże i jerzyki, choć nie głosowały w budżecie obywatelskim, to zyskują dzięki niemu całkiem dużo. Łodzianie wybierając projekty ŁBO, chętnie głosowali właśnie na te dotyczące zwierząt.

Bezkonkurencyjnym okazał się w tym roku projekt „Zwierzęta w Łodzi są ważne”, zyskał bowiem 8800 głosów, najwięcej ze wszystkich. W ubiegłym roku również znalazł się na pierwszym miejscu, a zagłosowały na niego 9792 osoby. Projekt zawiera kilka elementów, dzięki czemu wsparcie finansowe otrzymają: Schronisko dla Zwierząt, Animal Patrol oraz Sekcja Konna Straży Miejskiej, ale także wolno żyjące w naszym mieście koty. Dzięki środkom z ŁBO w przyszłym roku do schroniska przy ul. Marmurowej powędrują nowe boksy, sprzęt do gabinetu weterynaryjnego, a także preparaty na pchły i kleszcze. Prócz tego dofinansowany będzie także program kastracji i sterylizacji zwierząt właścicielskich. Do Animal Patrolu i Sekcji Konnej Straży Miejskiej trafi m.in. sprzęt wykorzystywany przy interwencjach związanych ze zwierzętami. Koszt całego projektu to 500 tys. zł.

## ŁÓDZIANIE WYBRALI ZWIERZĘTA!

Z kolei zadanie „Na pomoc łódzkim kotom wolnożyjącym” zapewni miejskim mruczkom kastrację, sterylizację, leczenie oraz karmę. To już 4 edycja projektu, tym razem zaproponowany koszt to ponad 600 tys. zł. Dzięki głosom łodzian kwota 385 tys. zł wsparte zostanie ratowanie dzikich zwierząt, takich jak dziki, sarny, czy jeże, którymi w Łodzi zajmuje się Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt. W ośrodku zostanie wyremontowana i rozbudowana zagroda dla jeleniowatych, kupione będą inkubatory dla młodych zwierząt, kamera termowizyjna i mobilna odłownia na dziki. Do placówki co roku trafia coraz więcej podopiecznych, w ubiegłym roku było ich aż 2300.

Wśród projektów osiedlowych w przyszłym roku realizowane będą: most dla wiewiórek,

aż cztery psie parki (na Bałutach Dołach, Radogoszczu, Widzewie Wschodzie i Zarzewie), na osiedlu Katedralna powstanie pokazowa pasieka z pszczołami. Roztoczona zostanie opieka nad kotami na Kozinach, a na trzech innych osiedlach powstaną hotele dla owadów i budki dla ptaków. W tym roku, dzięki poprzedniemu budżetowi obywatelskiemu zasób lokali dla ptasiej społeczności znacznie się powiększył, bo na drzewach zawisło aż 600 budek.

red



ODKRYTO NOWĄ CZĄSTECZKĘ, KTÓRA MA ZBAWIENNY WPŁYW NA ZDROWIE

# POWRÓT DO FORMY PO ZAKAŻENIU COVID-19

**Łódzcy naukowcy opracowali rewolucyjną cząsteczkę. Badania pokazują, że 1-MNA pomaga wrócić do formy po zakażeniu COVID-19.**

Wiele osób po przebyciu COVID-19 skarży się na ciągłe zmęczenie, brak sił i trudności z powrotem do stanu zdrowia sprzed choroby. Jednak odkrycie naukowców z Politechniki Łódzkiej i Uniwersytetu Medycznego w Łodzi rzuca na sprawę nowe światło. Chodzi o preparat z cząsteczką 1-MNA, która pomaga odzyskać pełnię sił. Cząsteczka 1-MNA występuje w organizmie człowieka, a także w naturze – m.in. w liściach wakame i zielonej herbacie. By przyjąć zalecaną dzienną dawkę, czyli 58 mg MNA, należałoby spożywać codziennie ok. 1,8 kg alg wakame. W przypadku zielonej herbaty taką ilość zapewniłyby ok. 2 kg liści.

Okazuje się, że wysokie stężenie 1-MNA w organizmie mają słynący z długowieczności Japończycy. Jednak w naszej szerokości geograficznej pozostaje suplementacja.

## „Sport w pigułce”

Przebadana i pozyskiwana w łódzkich laboratoriach cząsteczka 1-MNA, przyjmowana w dawce 58 mg

na dobę, wpływa pozytywnie na wydolność i tolerancję wysiłku fizycznego.

Dlatego 1-MNA nazywana jest „sportem w pigułce”. – W wyniku uprawiania sportu w naszym organizmie aktywuje się szereg mechanizmów, m.in. lipaza lipoproteinowa – wyjaśnia dr Marzena Wiczorkowska, dyrektor ds. badań i rozwoju z łódzkiej firmy Pharmena, która opatentowała cząsteczkę. – MNA wpływa na metabolizm tłuszczu, zwiększa aktywność lipazy, w stopniu podobnym jak podczas umiarkowanej aktywności fizycznej.

## Przeciw starzeniu

1-MNA działa przeciwpalnie, przeciwwakrepowo, poprawia mikrokrążenie i potrafi aktywować enzymy, które mają dobry wpływ na wydłużenie naszego życia. Stabilizuje m.in. sirtuiny, czyli białka odpowiedzialne za procesy starzeniowe, opóźniając je.

Cząsteczkę szeroko opisano naukowo, między innymi w prestiżowym magazynie „Nature”. Zainteresował się

nią także dr Michał Chudzik, łódzki kardiolog, internista, specjalista medycyny stylu życia, a także twórca i koordynator programu STOP-COVID – skoordynowanej opieki kardiologicznej nad pacjentami po przebyciu choroby COVID-19.

## Jak 1-MNA wpływa na ozdrowieńców?

Łódzki medyk, pracując od ponad roku z ozdrowieńcami, zauważył, że pacjenci powracający do zdrowia po infekcji SARS-CoV2 najczęściej skarżą się na utrzymujące się zmęczenie, rozległe bóle mięśniowe i osłabienie – dotyczy to ok. 70 proc. ozdrowieńców. Wszystkie te dolegliwości mogą prowadzić do tzw. zespołu chronicznego zmęczenia, który znacznie zmniejsza wydolność organizmu.

– Mówiąc obrazowo: nawet młody pacjent po przebyciu infekcji koronawirusowej może odczuwać mocny spadek formy, a czynności, które dotąd nie sprawiały mu wysiłku, np. wejście po schodach, podbiegnięcie do autobusu czy uprawianie

sportu nagle staną się dla niego problemem – wyjaśnia dr Michał Chudzik.

Ekspert postanowił podać ozdrowieńcom preparat z 1-MNA, by sprawdzić, czy szybciej wrócą do formy po jego zażyciu. Skąd ten pomysł?

– Wiemy, że 1-MNA powstaje w naszym organizmie w wyniku przemian metabolicznych witaminy B3, która wspiera prawidłowe funkcjonowanie błon śluzowych, chroniących nasz organizm przed atakami bakterii i wirusów oraz posiada właściwości przeciwzapalne i przeciwkrzepowe. Dlatego też postanowiliśmy zbadać, czy suplementacja 1-MNA może poprawić tolerancję wysiłku i zmniejszyć uczucie zmęczenia wśród pacjentów powracających do zdrowia po SARS-CoV-2 – tłumaczy dr M. Chudzik.

## Szybszy powrót do zdrowia

Dr Chudzik przeprowadził badanie: pacjentów rehabilitowanych po COVID-19 podzielił na dwie grupy: jednej podawał preparat z 1-MNA, drugiej nie. Ci pierwsi po sześciu tygodniach mieli wydolność poprawioną o 92%, ci drudzy – o 60%. Suplementowanie 1-MNA ma zatem korzystny wpływ na powrót do formy sprzed zakażenia koronawirusem, zmniejsza uczucie zmęczenia i poprawia wydolność organizmu u pacjentów.

– To są na razie badania wstępne, ale bardzo obiecujące – podsumowuje ekspert rehabilitacji pocovidowej. Preparat z 1-MNA ma status suplementu diety i można go kupić bez recepty.

KaWa



Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

Cyrus, piosenka	11	"... 52", serial	Jedno z zadań szara-dziarskich	Solidny kij, pała	Ratuje w Tatrach	Wiszące ... Semi-ramidy	Pini z apteki	Gra na dętym instrumencie	Palik na grządce z pomidorami	Czyjeś ekscentryczne zwyczaje, przyzwyczajenia	Państwo z Bejrutem			
Napój w kufiu	Schodki na statek	Ciasny, ale własny	Bada pismo Wypełniają nawy	Kolec na lodydze	12 guzików	Próg na Dnieprze	Waluta RPA	Inaczej kolonista	6	Instrument boga wiatrów - Eola	Wojciech, tenisista	Rytm biologiczny	8	Wojskowe "osiedle"
Głos króla zwierząt	Ulubiony piosenkarz	Hula-... obręcz do zabawy	Salt Lake ... miasto	4	Miasto w Turynii	Likier ze skórek pomarańczy	Epopcja	Roślina zielna	Trunek w lampce	Ciężka na nim orka	1			
Rodzaj haftu	7	Filmowa lwica z buszu	2	3	5	Litera przed omegą	Wysięk dla kogoś	12	Akompaniament					
Christian od mody	Część drzewa	Almera na parkingu	10											
Oprzęd jedwabnika														

Tytuł baśni Hansa Christiana Andersena:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

SUDOKU ŁATWE

2				9	5		8
		4		6			
	6	9					1
9		7		3	8		
			9		7		
			5	4		8	9
7						3	8
				9		7	
6		5	1				2

SUDOKU ŚREDNIE

1		4		6		2	5
	2	8		5		4	6
	8			5	9	4	3
	5			1	7	6	
	7	9		3		5	1
2		6		4		3	9



„Krzyżówki z Koroną”  
-DOSKONAŁE O KAŻDEJ PORZE ROKU



KORONA



Olej silnikowy	▼	Kościół parafii	▼	Żona lekarza potocznie	▼	... Rawlison	▼	Kończy walkę w judo	▼	Stażysta w zakładzie	▼	Np. Tomasz Majewski	▼	Wysoki głos kobiecy	▼	Jeleń lub słoń	▼	Przebieg procesu	▼	Wielki Duch Indian
Znizka ilości przywożonych towarów	▶	2	Waluta Meksyku	▶		Styk	▶	Imię Cembrzyńskiej	▶		▶		▶	Toster	▶		▶	Nie są członkami kasty	▶	
Spec od surowicy krwi	▶							3	Teówka w konstrukcji	▶	Wielka na końcu zdania	▶	Krystyna, spikerka	▶				Broń kojarzona z Wołodyjowskim	▶	Wielka ... hiszpańska flota
	▶			Układ wojskowy zawarty w 1949 r.	▶					Dawne liczydło	▶					Gigant na stoku				
Marcin, gra Kamila w "M jak miłość"	▶	Balwan, dureń	▶	Region z Lhasą	▶	Np. brat matki	▶	Mogily	▶	6		Tenisista w teamie z kobietą	▶							8
	▶	Trynidad i ...	▶								Życie, istnienie	▶			Błękit nieba	▶				
	▶			Powstał po bolesnym upadku	▶					7			Maselko na pierogach	▶					Fosa wokół zamku	
Tatarska niewola	▶	Amerykański walc	▶								As pik lub dama kier	▶			Miara papieru	▶				
	▶					4		1												
	▶			Batog, kańczug	▶								Oplata pobierana na granicy	▶				Zimą na stawie	▶	5
Wiślany na mapie	▶	Działa według planu	▶								Tkwil w kolejkach	▶			Mazowieckie miasto	▶				

Tytuł wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego:

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną



# TU NAS ZNAJDZIESZ

**W PONIEDZIAŁKI, ŚRODY I PIĄTKI**

**DARMOWA GAZETA „ŁÓDŹ.PL” JEST DOSTĘPNA W MIEJSCACH:**

- Każda miejska biblioteka**
  - Sprawdź adresy na [WWW.BIBLIOTEKA.LODZ.PL](http://WWW.BIBLIOTEKA.LODZ.PL)
- Wszystkie miejskie przychodnie**
- Delegatury Urzędu Miasta Łodzi**
  - Zachodnia 47, Politechniki 32, Krzemieniecka 2
  - Piotrkowska 153, Piłsudskiego 100
- Manufaktura**
  - przy punkcie informacji oraz wejściu do strefy Qulinarium (restauracje)
- Poleski Ośrodek Sztuki** Bratysławska 6a
- Ośrodek Kultury Górna** Siedlecka 1
- Aquapark Fala** Aleja Unii Lubelskiej 4
- Widzewskie Domy Kultury:**
  - Dom Kultury „502”, A. Sacharowa 18
  - Dom Kultury „Ariadna”, Niciarniana 1/3
  - Dom Kultury „Widok”, J. Piłsudskiego 133
- Bałucki Ośrodek Kultury** Limanowskiego 166
- Galeria Handlowa „Jagienka”** Jagienki 34
- Rynek Bałucki**
- Rynek Maratońska**
- Rynek Pionier** gen. Dąbrowskiego 91c
- Rynek** Przybyszewskiego 147
- Rynek Wielkopolska**
- Zielony Rynek (Barlicki)**
- Ryneczek** przy Mochnackiego
- Kwadraciak** Inowrocławska/Żubardzka
- Pod zegarem** Inowrocławska/Wielkopolska
- Ogród Botaniczny** Krzemieniecka 36/38
- Palniarnia** Piłsudskiego 61
- Łódzka Organizacja Turystyczna** Piotrkowska 28
- Centrum Obsługi Karty Łodzianina** Piotrkowska 87
- Łódzkie Centrum Kontakt z Mieszkańcami** Piotrkowska 110
- Hotel „Bedrooms”** Piotrkowska 64
- Gukiernia Dybalski:** Piotrkowska 56, Piotrkowska 102A, CH Central, Jaracza 5, pl. Wolności 9, Tatrzańska 42/44, Ciołkowskiego 9, Nastrojowa 8, Armii Krajowej 36, Szpital im. Barlickiego, Rojna Rynek Malus, Zgierz (Długa 69, Czarna 3/9)
- Sklep GAMA** Perla, Osiedle im. J. Montwiłła-Mireckiego
- Pasaż Handlowy Oranżada** Wujaka 7
- przy sklepie **Rossmann** Pojezierska 2/6
- Smocza 1h (naprzeciw **Biedronki**)
- Chryzantem 8
- Carrefour** Zarzewska
- 11 Listopada **39A przy poczcie**
- Falista 162 **Sklep Spożywczy**
- Piasieczna róg Motylowej
- Zgierska 240
- Tatarakowa 12, Radogoszcz Wschód
- Nastrojowa 50, pl. Stoneczny

# ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ



**SKRZYŃKI Z DARMOWĄ GAZETĄ**

Na łódzkich ulicach pojawiły się wysokie, czerwone skrzynki.

Jest ich 45 i stoją na najczęściej uczęszczanych przystankach tramwajowych i autobusowych. To są dystrybutory z naszą gazetą „Łódź.pl”. W środku znajdziecie najnowsze wydania gazety, zupełnie za darmo. Aby wyjąć egzemplarz „Łódź.pl” ze skrzynki, wystarczy złapać uchwyt, odchylić klapę i zabrać jeden z numerów. Pojemniki są codziennie rano uzupełniane o nowe egzemplarze, a jeśli zdarzy się, że są puste, oznacza to, że nakład naszej gazety już się wyczerpał. RD

**Złap za uchwyt, odchyl klapę i weź gazetę „Łódź.pl”**



FOT. ŁÓDŹ.PL

Trzy zaległe mecze pozostały do zamknięcia rywalizacji w pierwszej rundzie rozgrywek piłkarskiej ekstrakligi kobiet. W żadnym z tych spotkań nie wystąpią jednak zawodniczki TME SMS, które zakończyły jesień na drugim miejscu w tabeli. Do prowadzącego Górnika Łęczna łodzianki tracą dwa punkty i choć strata jest niewielka, to taki układ tabeli z pewnością jest niespodzianką.

# ŁODZIANKI ZA PŁĘCAMI GÓRNIKA

Czy dziewczyny z TME SMS zdobędą mistrzostwo?

Co prawda przed rozpoczęciem sezonu 2021/2022 ekipa z Lubelszczyzny przez wielu ekspertów była obsadzana w roli czarnego konia rozgrywek, jednak po siedmiu kolejkach z pewnością żaden z nich nie postawiłby dużych pieniędzy na to, że Górnik zakończy jesień przed drużyną z Milionowej. Po sześciu seriach spotkań łodzianki miały wprowadzić tylko punkt więcej od drużyny z Łęcznej, ale to, co stało się później, nakazywało upatrywać w podopiecznych Marka Chojnackiego zdecydowanych faworytek w walce o mistrzostwo jesieni. W sobotę, 2 października, łodzianki zdeklasowały Górnika na jego stadionie. Po golach Wiktorii Zieniewicz, Ernestyny Abambili, Dominiki Kopińskiej, Dominiki Gąsieniec i Nadii Krezyman TME SMS wygrał w Łęcznej 5:0. Po tej demonstracji siły zespół z ul. Milionowej wygrał u siebie z GKS Katowice 2:1 i rozpoczął przerwę, przeznaczoną na mecze reprezentacji.

## „Wirus” przerwy reprezentacyjnej

Przed następną kolejką ligową Polki rozegrały dwa mecze eliminacji mistrzostw świata. W Łodzi zremisowały bezbramkowo z faworyzowaną Norwegią, a w Tychach pokonały 2:0 Albanii. Niestety, przerwa na kadrę wybiła z rytmu ekipę TME SMS, która po powrocie do ekstrakligowej rywalizacji zaliczyła dwie niespodziewane wpadki z niżej notowanymi

drużynami. Do pierwszej doszło w Gdańsku, gdzie o sensację postarały się zawodniczki APLG. Zespół zajmujący dziewiątą lokatę w tabeli jako pierwszy w tym sezonie pokonał łódzkiego lidera. Przegrana 0:1 w Gdańsku nie miałyby jednak zbyt wielkiego znaczenia, gdyby zespół Chojnackiego szybko odzyskał równowagę i w przedostatniej kolejce rundy jesiennej pokonał w Łodzi inną drużynę

z dolnej części tabeli. Jednak w starciu z AZS UJ Kraków łodzianki znów okazały się bezradne i musiały się pogodzić z porażką 0:2. W tej sytuacji wyjazdowe zwycięstwo 3:0 z przedostatnią w klasyfikacji Olimpią Szczecin zapewniło jedynie drugie miejsce w tabeli. Na pierwszym jesień zakończył Górnik, który po wspomnianej klęsce w starciu z TME SMS zaliczył cztery zwycięstwa

z rzędu i z nawiązką odrobił czteropunktową stratę. W swoim ostatnim meczu piłkarki z Łęcznej pokonały na wyjeździe Czarnych Sosnowiec 3:2. Dla aktualnych mistrzyń Polski była to pierwsza porażka w bieżących rozgrywkach. W środę, 24 listopada Czarni rozegrają zaległy mecz z zamykającym tabelę Rekordem Bielsko-Biała. Wynik tego spotkania nie zmieni wprowadzić kolejności pierwszej trójki, jednak będzie miał ogromne znaczenie na układ sił na podium. Obrończynie tytułu mają obecnie 21 pkt. i tracą cztery oczka do TME SMS i sześć do Górnika. Zespoły z Łodzi i Łęcznej za kilka dni z pewnością będą więc kibicowały drużynie z Pogorza Śląskiego. Bez względu na wynik tego meczu można mieć pewność, że wiosną rywalizacja o prymat w kraju będzie pasjonującą.

## Liga skończona, kadra wciąż gra

Nie wszystkie piłkarki TME SMS mogą jednak już myśleć o zimowej przerwie. Kilka zawodniczek czeka jeszcze na wyjazd z reprezentacją Polski. Kadra 25 listopada w Prisztinie zagra z Kosowem, a pięć dni później w Heverlee zmierzy się z Belgią. Nina Patalon na te mecze powołała m.in.: Oliwię Szperkowską, Katarzynę Konat, Gabrielę Grzybowską, Paulinę Filipczak i Annę Rędię.

## Sytuacja grupowa

Przed listopadowymi spotkaniami reprezentacja Polski ma 8 punktów i w tabeli grupy F zajmuje drugie miejsce, ze stratą dwóch oczek do Norwegii. Bezpośredni awans do finałów MŚ 2023 w Australii i Nowej Zelandii wywalczy tylko zwycięzca grupy.

MD

Po sześcioletniej przerwie motocyklowe Mistrzostwa Świata FIM SuperEnduro wracają do łódzkiej Atlas Areny. To polska kolebka tej dyscypliny sportu.

# SUPERENDURO WRACA DO DOMU!

Zanim widowskie wyścigi motorowe trafiły pod dachy hal kraju nad Wisłą, pasjonowali się nimi kibice w USA i Europie Zachodniej. Wśród podziwianych przez nich zawodników był Polak – Tadeusz „Taddy” Błażusiak, który w roku 2010 sięgnął po swój pierwszy tytuł mistrza świata. Do 2015 r. zdobył ich sześć, a punkty potrzebne do kolejnych triumfów zbierał m.in. w Atlas Arenie, która jako pierwsza w Polsce gościła uczestników

SuperEnduro. W naszym kraju historia tych wyścigów rozpoczęła się 10 grudnia 2011 r. Inauguracja w łódzkiej hali była imponująca. Na widowni zasiadło prawie 8 tysięcy kibiców, którzy niesamowitą owacją przywitali Błażusiaka. „Taddy” odwdzieczył się znakomitą jazdą i przy ogłuszającym dopingu wygrał w Łodzi wszystkie trzy wyścigi finałowe. Po zawodach nie ukrywał swojego zadowolenia z możliwości jazdy przed własną publicznością.

Jednym z najlepszych na świecie w tym sporcie jest Polak Tadeusz Błażusiak

FOT. PL

Latające motocykle, to trzeba zobaczyć!

## Błażusiak w końcu pojechał w domu

– To były jedne z najlepszych zawodów w mojej karierze. Pierwszy raz miałem możliwość ścigania się przed polską widownią. Wiedziałem, że mogę spodziewać się dużego wsparcia, ale nie byłem gotowy na tak wspaniałe przyjęcie. Muszę przyznać, że byłem mocno wzruszony. Cała impreza była super.

Organizator wykonał kawał dobrej roboty i śmiało można powiedzieć, że podolał wszystkim wymogom organizacji imprez na poziomie mistrzostw świata. Były to bardzo dobre zawody – mówił Błażusiak.

## Atlas Arena podbiła serca zawodników

W kolejnych latach w Atlas Arenie odbyły się jeszcze trzy eliminacje MŚ w SuperEnduro. Po raz ostatni uczestnicy tych wyścigów pojawili się przy al. Bandurskiego 5 grudnia 2015 r. Przed tymi zawodami Błażusiak podkreślał, że dla wielu zawodników łódzka hala stała się ulubionym miejscem rywalizacji. Dlaczego? Powodem była jedna z cech konstrukcyjnych obiektu, umożliwiająca takie wyznaczenie trasy, by zawodnicy mogli wjechać na trybuny.

– To ewenement na skalę światową. Ścigam się od dziecka i czegoś takiego nigdy indziej nie widziałem. To fajny znak rozpoznawczy. Jak mówi się o torze w Polsce, to wszyscy pamiętają ten wjazd po schodach, w niedalekiej

odległości od kibiców, a później jazdę w dół. Jest to coś tak specjalnego, jak np. wyjazd za arenę w Las Vegas podczas Monster Cup – powiedział Błażusiak.

## Przymusowa przerwa

Z tym słynnym zjazdem zawodnicy mieli się ponownie mierzyć kilkanaście miesięcy temu, w marcu 2020 r. W międzyczasie SuperEnduro odwiedziło Gdańsk i Kraków, jednak to Łódź miała być świadkiem wyjątkowego wydarzenia. Po raz pierwszy w historii w Polsce miała zostać rozegrana runda finałowa. Niestety, te plany zostały pokrzyżowane przez pandemię COVID-19. Rosnąca lawinowo fala zakażeń doprowadziła do wprowadzenia wielu obostrzeń, które zadecydowały o odwołaniu ubiegłorocznych zawodów i odłożyły w czasie powrót SuperEnduro do łódzkiej hali.

## Enduro wraca do Łodzi

Dojdzie do niego w sobotę, 4 grudnia br. Tego dnia na bardzo wymagającym i jednocześnie widowiskowym torze ułożonym z ogromnych głazów, opon, bali drewna oraz tysiąca ton ziemi najlepszy

z najlepszych rozpocznie walkę o kolejny tytuł mistrza świata. Lista startowa nadal owiana jest mgłą tajemnicy, jednak wiadomo już, że na starcie w Łodzi stanie przynajmniej trzech zawodników mających już na koncie główne trofeum. Jednym z nich będzie „Taddy” Błażusiak. Oprócz niego ścigać się będą mistrz świata z roku 2018 Cody Webb oraz aktualny obrońca tytułu Billy Bolt.

## Gdzie kupić bilety?

Bilety na grudniową imprezę można kupować na internetowych stronach – eventim.pl oraz e-bilet.pl. Oprócz normalnych wejściówek w sprzedaży są jeszcze ostatnie wolne miejsca z limitowaną puli biletów na paddock oraz sesję treningową. Dla najwierniejszych fanów SuperEnduro oznacza to jedno – możliwość spędzenia dnia przepełnionego motocyklowymi emocjami na najwyższym poziomie, na który składać się będą: poranna sesja treningowa, popołudniowa wizyta w paddocku zawodników oraz wieczorne wydarzenie główne!

MD



## ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

6°C

Imieniny  
obchodzą:  
Ema, Franciszek,  
Gerard, Wincenty,  
Andrzej, Dominik

CZWARTEK

4°C

Imieniny  
obchodzą:  
Alan, Katarzyna,  
Klemens, Maria,  
Erazm, Tęgoimir

24.11



25.11



## KSIĘGARZ, ESPERANTYSTA, FOTOGRAF

KARTKA Z KALENDARZA



Włodzimierz Pfeiffer

25 listopada 1890 roku urodził się w Płocku Włodzimierz Pfeiffer – księgarz, esperantysta, fotograf, krajoznawca, bibliofil, miłośnik Łodzi. W 1904 r., po ukończeniu szkoły powszechnej w Płocku, przeniósł się na stałe do Łodzi i rozpoczął

pracę jako praktykant księgarski w księgarni Ludwika Fiszera przy ul. Piotrkowskiej 47, gdzie przepracował 35 lat. Znał dobrze języki: niemiecki, francuski i rosyjski, a także esperanto. Do ruchu esperanckiego przystąpił w 1908 roku i zaliczany był do czołowych esperantystów w kraju oraz delegatem związku esperantystów w Genewie. Od sierpnia 1914 r. prowadził kronikę Łodzi i ruchu organizacji, spisana w języku esperanto (8 tomów).

Ale jego osobistą pasją była Łódź. Odbywał rodzinne, niedzielne spacerunki po mieście, których owocem były niezapomniane dokumentalne fotografie. W latach 1926–39 wykonał ponad 900 negatywów obiektów i wydarzeń, szczególnie fotografując Stare Miasto oraz jego mieszkańców.



Księgarnia Szarlotty Seipeltówny przy ul. Piotrkowskiej 47 w Łodzi na fotografii Włodzimierza Pfeiffera

Fascynowało go nasze miasto i ludzie. W 1933 r. zbiór artykułów, książek i fotografii przekazał miastu. Część kolekcji zdjęć zwana „Kliszami Pfeiffera” znajduje się w posiadaniu Muzeum Miasta Łodzi.

Po wybuchu wojny władze okupacyjne usunęły go z pracy w księgarni. Chciano zmusić go do przyjęcia volkslisty,

ale się na to nie zgodził. Zamieszkał w Szczawinie koło Zgierza, w leśniczówce państwa Wiśniewskich. Przyjechał jeszcze do Łodzi, gdzie w szpitalu wykonał badania, ale choroba nowotworowa okazała się nieuleczalna. Zmarł 25 czerwca 1941 roku i został pochowany na wiejskim cmentarzu w Szczawinie. agr

KRYMINAŁKI  
ZNAD ŁÓDKITRANSPARENT ZA 5 ZŁ  
I 6 MIESIĘCY... WIĘZIENIA

Za czasów sanacji nie brakowało w kronikach policyjnych również spraw o charakterze politycznym, a na cenzurowanym znalazły się przede wszystkim organizacje komunistyczne. W grudniu 1930 r. ktoś zawiesił na drutach telegraficznych przy ul. Nowomiejskiej 22 transparent prokomunistyczny i przechodnie natychmiast powiadomili posterunkowego.

Podczas gdy policjant ścigał baner, jedna z osób wskazała na młodego chłopaka stojącego przed pobliską bramą jako sprawcę tego czynu. Chłopak po chwili rzucił się do ucieczki i pobiegł w kierunku Starego Miasta. Pościg trwał dość długo, a sprawcę ujęto

w rejonie ulicy Nad Łódką. Okazał się nim czeladnik krawiecki Szalma Blum, który zarzekał się, że nigdy nie zajmował się polityką, a tym bardziej nie należał do partii komunistycznej. Przystał jedynie na propozycję jakiegoś mężczyzny, który dał mu 5 złotych za rozwieszenie transparentu oraz zaoferował dalszą współpracę, obiecując więcej zleceń i możliwość niezłego zarobku.

Podczas rozprawy w sądzie powtórzył te wyjaśnienia, a ponieważ nie był wcześniej notowany w kartotekach policyjnych jako „przestępca polityczny”, dostał pół roku do odsiadki, czyli cały interes poszedł marnie... agr

ŁÓDŹ.pl  
DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie w środę  
26 listopada

REKLAMA

SEGREGUJEMY  
ODPADY  
CODZIENNIE!

SEGREGOWANIE ODPADÓW  
KOMUNALNYCH JEST OBOWIĄZKOWE



DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ: [LODZ.PL/ODPADY](http://LODZ.PL/ODPADY)

